

COVID-19 Olgularında Atipik Prezantasyon: Bir Olgu Sunumu ve Literatürün Gözden Geçirilmesi

● Banu Çevik, ● Kemal Tolga Saraçoğlu, ● Elif Bombacı

Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi,
Anesteziyoloji ve Reanimasyon
Kliniği, İstanbul

Geliş tarihi: 09.06.2020
Kabul tarihi: 11.07.2020

İletişim: Banu Çevik,
Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir
Hastanesi, Anesteziyoloji ve
Reanimasyon Kliniği,
İstanbul, Turkey

E-posta: banueler@yahoo.com

Anahtar sözcükler: Bulgu
ve semptomlar; COVID-19;
olgu yönetimi.

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

ÖZET

“Severe Acute Respiratory Syndrome-Coronavirus 2 (SARS-CoV-2)” virüsünün neden olduğu “Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)”, küresel bir halk sağlığı problemi olup, alışılmış ateş ve solunumsal semptomların dışında mevcut olan atipik bulgular, hastalığın erken tanı ve tedavisini güçleştirmektedir. Bu olgular, hastalığın kontrol altına alınmasında zorluklara yol açmaya devam etmektedir. Olgumuz, ishal ve genel durum bozukluğu şikayetleri ile hastaneye başvuran ve erişkin yoğun bakımda takip edilirken gelişen solunum sıkıntısı nedeniyle COVID-19 şüphesiyle nazofarengeal sürüntü örneğinde pozitif sonuç görülen bir olgudur. Bu sunumda, benzer şekilde atipik bulgularla seyreden bildirilmiş COVID-19 olgu örneklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Giriş

“Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)”, 2019 yılı Aralık ayında Çin’in Hubei Eyaleti Wuhan şehrinden başlayarak tüm dünyaya hızla yayılmış, 5.8 milyon kişinin enfekte olmasına ve 362.000’den fazla kişinin ölmesine neden olmuştur.^[1] COVID-19 sıklıkla ateş, öksürük ve nefes darlığı gibi solunum yolu enfeksiyonu bulguları ile karakterize edilmiş olsa da hastalığın hızla yayılması ile akciğer dışındaki sistemlerin de virüs tarafından etkilendiği olgular görülmeye başlanmıştır. Çinli otoritelerden gelen ilk olgu bildirimlerinde her beş koronavirüs hastasından dördünün asemptomatik seyrettiği, farklı klinik prezantasyonlarla seyreden bu olguların enfeksiyonun yayılma hızının artmasında önemli bir kaynak olduğu vurgulanmıştır.^[2]

Bu yazıda, ishal ve düşünlük nedeniyle genel yoğun bakımda takip edilirken nazofarengeal sürüntü örneği ile COVID-19 teşhis edilen bir olgunun sunulması ve literatürde yer alan atipik seyirli COVID-19 olgularının gözden geçirilmesi amaçlanmıştır.

Olgu Sunumu

Yetmiş altı yaşında, hemodiyalize bağımlı kronik böbrek yetmezliği olan erkek hasta, iki gündür devam eden ishal nedeniyle genel durumunun bozulması üzerine acil servise getirildi. Ek bir şikâyeti olmaması nedeniyle COVID-19 düşünülmeden genel klinik gözlem ve yakın izlem altında yatak başı sürekli hemodiyafiltrasyon yapılmak üzere erişkin yoğun bakım ünitesine yatırıldı. İlk laboratuvar tetkiklerinde pH: 7.18, PaCO₂: 35.3 mmHg, PaO₂: 88.2 mmHg, Baz açığı: -14.1 mmol/L, HCO₃⁻: 13.3 mmol/L, laktat: 3.6 mmol/L, SaO₂: %93.2, kreatinin: 13.82 mg/dL, potasyum: 6 mmol/L, üre: 257 mg/dL, C-reaktif protein: 110 mg/dL olarak saptandı. Hemodinamik parametreleri stabil olan hastaya sağ femoral venden çift lümenli hemodiyaliz kateteri yerleştirildi ve sürekli renal replasman tedavisi başlandı. Replasman tedavisinin 20. saatinde hastanın hemodinamik açıdan stabil olmaması üzerine tedavi sonlandırıldı. Hastada yatışının 24. saatinde gelişen ani solunum sıkıntısı ve bilinç kaybı nedeniyle mekanik ventilasyona başlandı. COVID-19 şüphesiyle nazofarengeal sürüntü örneği gönderilerek temas izolasyonu uygulandı. Ancak hasta 36. saatte hızlı

gelişen kardiyak arrest ile kaybedildi. Gerçek zamanlı revers-transkriptaz polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) testi ile hastanın COVID-19 pozitif olduğu belirlendi.

Tartışma

COVID-19 pandemisi ile mücadelede yeterli fiziki alanların oluşturulması, insan kaynaklarının artırılması ve iyi bir organizasyon şeması oluşturulması büyük önem taşımaktadır.^[3] Hastalığın seyrinde, ateş (%98.6) ve öksürük (%59.4) sık rastlanan ilk bulgular olmakla birlikte halsizlik (%69.6), iştah kaybı (%39.9), kas ağrısı (%34.8), ishal (%10.1), bulantı (%6.5), kusma (%3.6), karın ağrısı (%2.2) ve baş ağrısı (%6.5) gibi nonspesifik bulgularla seyreden olgular da bildirilmektedir.^[4] Bu bulguların yanı sıra hemoptizi,^[5] konjunktivit,^[6] senkop,^[7] postural vertigo ve egzersizle bacak ağrısı,^[8] deliryum^[9] ile tanı konan nadir COVID-19 olguları da dikkat çekmektedir. Son yayınlar, diğer semptomlar olmaksızın izole tat ve koku kaybı ile teşhis edilen COVID-19 olgularında artış olduğunu göstermektedir.^[10] Farklı klinik şekillerde seyreden cilt döküntüleri olan COVID-19 olgularının sayısı da azımsanamayacak düzeydedir.^[11]

“Severe Acute Respiratory Syndrome-Coronavirus 2 (SARS-CoV-2)”nin hedef hücrelere bağlanmak için anjiyotensin dönüştürücü enzim 2 reseptörlerine ihtiyaç duyduğu bilinmektedir. Bu enzim ağırlıklı olarak akciğer, kalp, böbrek, bağırsaklar ve damarların hücre zarında bulunmaktadır. Ayrıca virüse bağlı gelişen inflamatuvar yanıtın gastrointestinal sistem üzerinde oluşturduğu direkt ya da dolaylı hasar da semptomların ortaya çıkmasında önemli bir etkindir. Bu bağlamda, gastrointestinal semptomların tahmin edilenden daha fazla oranda hastalığın ilk bulgusu olabileceği ve şikayetlerin özellikle yüksek riskli hastalarda dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır.^[12] Kaliforniyalı araştırmacılar da 116 olguluk seride COVID-19 teşhis edilmeden önce hastaların %31.9’unda gastrointestinal semptomların mevcut olduğunu ancak bu hastaların %81.9’unda semptomların hafif seyrettiğini belirterek bu durumun zamanında teşhis ve tedavi açısından önemi hatırlatılmıştır.^[13] Gerçek zamanlı PCR testi ile solunum yollarında takip eden iki sürüntü örneğinde virüs tespit edilmemesine karşın hastaların %20’sinin fekal örneklerinde viral RNA tespit edilmesi, oro-fekal transmisyonun engellenmesi açısından temas önlemlerine devam edilmesi gerekliliğini göstermektedir.^[14]

Ateş, göğüs ağrısı, öksürük ya da nefes darlığı gibi tipik semptomların hiç ortaya çıkmadığı, sadece hipertansiyonla acil servise başvuran ancak üç gün sonrasında gelişen mental durum değişikliği ile tanı konan bir COVID-19 hastası bildirilmiştir.^[7] Bu hastada, negatif prokalsitonin düzeyi, lenfopeni varlığı ve toraks bilgisayarlı tomografisi ile saptanan ciddi akut solunum sıkıntısı sendromu bulgularının olması COVID-19’dan şüphelenilmesine yol açmış olup hasta tedaviye yanıt vermiştir.

Spinal kord hasarını takiben termoregülatuar bozukluklar sık görülmektedir. Hipotalamusta yer alan termoregülatuar merkeze gelen nörolojik sinyallerdeki bozulmalar buna sebep olmaktadır. Spinal kord hasarlı hastalarda vital kapa-

site tetraplejiyle ilişkili olarak I-2 L kadar azalabilmektedir. Bu durum solunum yetmezliği, atelektazi ve viral pnömoni benzeri ateşsiz bir tabloyla sonuçlanmakta ve COVID-19 teşhisini zorlaştırabilmektedir.^[15]

COVID-19 hastalığı pediatrik hastalarda da atipik prezentasyon ile ortaya çıkabilmektedir. Beş COVID-19 tanılı infantın değerlendirildiği bir olgu serisinde dört olgunun nörolojik semptom olarak aksiyal hipotoni, sersemlik ve inleme ile başvurduğu bildirilmiştir. Tüm infantların ebeveynlerinde ateş, öksürük ya da riniti içeren hafif semptomlar kaydedilmiştir.^[16]

COVID-19 tipik respiratuvar sistem semptomları olmaksızın trombositopeni ya da kanama eğilimiyle ortaya çıkabilir. Genel olarak hastaların %5’inde trombositopeni bildirilmiştir, anormal PT ve aPTT değerleriyle prezentasyon da gelişebilmektedir.^[17,18] Ülkemizde son olarak epilepsi nöbeti ile hastaneye getirilen ve nazofarengeal sürüntü örneklerinde virüs tespit edilemeyen genç bir hastanın, beyin omurilik sıvısında koronavirüs tespit edilmesi dünya literatürüne geçecek ilk olgu olmuştur.^[19]

Sonuç

COVID-19, her geçen gün farklı klinik bulgularla kendini göstermeye ve tüm dünyayı tehdit etmeye devam etmektedir. Atipik bulgularla ortaya çıkan olgular, sağlık çalışanları için olduğu kadar tüm toplumlar için büyük risk anlamına gelmektedir. Hastalara, olası pozitif olgular olabileceği öngörüsü ile tedbirli yaklaşılması, hızla sürüntü örnekleri gönderilerek pozitif olgularda erken tedaviye ve izolasyon önlemlerine başlanması virüsle mücadelede başarı şansını arttıracak önemli unsurlardır.

Kaynaklar

1. Coronavirus Outbreak: Daily Updates. <https://www.healthline.com/health-news/coronavirus-live-updates>. Accessed Jun 3, 2020.
2. Day M. Covid-19: four fifths of cases are asymptomatic, China figures indicate. *BMJ* 2020;369:m1375. [CrossRef]
3. Demirhan R, Çimenoglu B, Yılmaz E. The effects of hospital organization on treatment during COVID-19 pandemic. *South Clin Ist Euras* 2020;31:89–95. [CrossRef]
4. Wang D, Hu B, Hu C, Zhu F, Liu X, Zhang J, et al. Clinical Characteristics of 138 Hospitalized Patients With 2019 Novel Coronavirus-Infected Pneumonia in Wuhan, China. *JAMA* 2020;323:1061–9.
5. Shi F, Yu Q, Huang W, Tan C. 2019 Novel Coronavirus (COVID-19) Pneumonia with Hemoptysis as the Initial Symptom: CT and Clinical Features. *Korean J Radiol* 2020;21:537–40. [CrossRef]
6. Wu P, Duan F, Luo C, Liu Q, Qu X, Liang L, et al. Characteristics of Ocular Findings of Patients With Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in Hubei Province, China. *JAMA Ophthalmol*. 2020 May 1;138:575–8. [CrossRef]
7. Singhania N, Bansal S, Singhania G. An Atypical Presentation of Novel Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). *Am J Med* 2020;133:e365–6. [CrossRef]
8. Resch T, Vogt K, Eldrup N. Atypical COVID-19 presentation in a patient undergoing staged thoracoabdominal aortic aneurysm repair. *J Vasc Surg Cases Innov Tech* 2020;6:337–9. [CrossRef]

9. Tay HS, Harwood R. Atypical presentation of COVID-19 in a frail older person. *Age Ageing* 2020;49:523–4. [CrossRef]
10. Loss of sense of smell as marker of COVID-19 infection. <https://www.entuk.org/sites/default/files/files/Loss%20of%20sense%20of%20smell%20as%20marker%20of%20COVID.pdf>. Accessed Jun 3, 2020.
11. Galván Casas C, Català A, Carretero Hernández G, Rodríguez-Jiménez P, Fernández-Nieto D, Rodríguez-Villa Lario A, et al. Classification of the cutaneous manifestations of COVID-19: a rapid prospective nationwide consensus study in Spain with 375 cases. *Br J Dermatol* 2020;183:71–7. [CrossRef]
12. Pan L, Mu M, Yang P, Sun Y, Wang R, Yan J, et al. Clinical Characteristics of COVID-19 Patients With Digestive Symptoms in Hubei, China: A Descriptive, Cross-Sectional, Multicenter Study. *Am J Gastroenterol* 2020;115:766–73. [CrossRef]
13. Cholankeri G, Podboy A, Aivaliotis VI, Tarlow B, Pham EA, Spencer SP, et al. High Prevalence of Concurrent Gastrointestinal Manifestations in Patients With Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2: Early Experience From California. *Gastroenterology* 2020;159:775–7. [CrossRef]
14. Xiao F, Tang M, Zheng X, Liu Y, Li X, Shan H. Evidence for Gastrointestinal Infection of SARS-CoV-2. *Gastroenterology* 2020;158:1831–3. [CrossRef]
15. Dicks MA, Clements ND, Gibbons CR, Verduzco-Gutierrez M, Trbovich M. Atypical presentation of Covid-19 in persons with spinal cord injury. *Spinal Cord Ser Cases* 2020;6:38. [CrossRef]
16. Nathan N, Prevost B, Corvol H. Atypical presentation of COVID-19 in young infants. *Lancet* 2020;395:1481. [CrossRef]
17. Huang C, Wang Y, Li X, Ren L, Zhao J, Hu Y, et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet* 2020;395:497–506. [CrossRef]
18. Liu K, Fang YY, Deng Y, Liu W, Wang MF, Ma JP, et al. Clinical characteristics of novel coronavirus cases in tertiary hospitals in Hubei Province. *Chin Med J (Engl)* 2020;133:1025–31. [CrossRef]
19. <https://www.medimagazin.com.tr/dis-hekimi//tr-turkiyede-bir-ilk-beyin-omurilik-sivisinda-korona-virus-tespit-edildi-3-681-89508.html>. Accessed Jun 9, 2020.

Atypical Presentation of COVID-19 Cases: A Case Report and the Literature Review

Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) caused by Severe Acute Respiratory Syndrome-Coronavirus 2 (SARS-CoV-2) is a global health problem and atypical presentations in the absence of classical fever and respiratory symptoms result in the difficulty in early diagnosis and treatment. These cases are troublesome for the infection control. Our case was a patient who diagnosed as COVID-19 with the nasopharyngeal swab due to sudden respiratory distress after admission to the adult intensive care unit with complaints of diarrhea and impairment of general condition. This presentation was aimed to search the literature concerning the COVID-19 patients represented with the atypical clinical features.

Keywords: COVID-19; case management; signs and symptoms.